

danije, što brodar ne bi imao nikakvih većih troškova i da je brod doveo na mjesto određeno za iskrcavanje tekućeg tereta.

/DMF 1961, str.679-680/

B.J.

Bilješka.- U gornjoj presudi sud posebnu pažnju obraća činjenici da je klauzula bila unaprijed odštampana. To mu daje mogućnost da klauzulu tumači u okviru dobre vjere stranaka, naime u smislu da je primalac imao pravo pretpostavljati da će brodar izabrati jedno od onih mjesta u luci na kojemu postoje odnosne instalacije. Nije sigurno kakvo bi stajalište sud zauzeo da je klauzula bila naknadno unesena prilikom potpisa teretnice. Pod ovom pretpostavkom moglo bi se zaključiti da su stranke dobro proučile stvar prije nego su klauzulu unijele, i da je brodar dobio puno pravo biranja mjesta gdje će robu iskrcati, bez obzira da li u luci postoje odnosne instalacije.

B.J.

KASACIONI SUD ITALIJE

Presuda od 7.IV 1960.

Nautilus S.A.di Navigazione c/a S.p.A
Compagnia Italiana per gli Scambi con
L' Estero

Zapovjednik ne može mijenjati uvjete zaključenog ugovora - Obavijest stranci o datumu kada će brod biti spreman za ukrcaj tereta ne predstavlja izmjenu ugovora - Zapovjednik ne može raditi u ime ovlaštenika tereta sve dok teret ne primi na brod

Zapovjednik broda je, nakon što je brod stigao u luku, obavijestio krcatelja da će ukrcaj moći započeti tek za nekoliko dana, jer prije brod ne može dobiti mjesto uz obalu. Krcatelj, primivši tu obavijest, nije dovezio teret na obalu. Kad je prošao rok stojnica, kako je bio ugovoren u čarter-partiji, brodar je zatražio da mu se plati stanovita svota na ime naknade za prekostojnice. Rok stojnica, kako je bio ugovoren u čarter-partiji, istekao je prije nego što bi brod, prema obavijesti zapovjednika, trebao biti postavljen uz obalu. Budući da krcatelj nije položio zatraženi iznos, brodar je odustao od ugovora i naredio zapovjedniku da otpu- tuje iz luke.

Spor je došao pred Kasacioni sud.

Brodar je svoje stajalište zasnivao na ova dva bitna razloga:

a/ Zapovjednik broda nije ovlašten samovoljno mijenjati uvjete zaključenog ugovora, pa tako nije ni mogao produžiti rokove za ukrcaj tereta, koje su stranke ugovorile u čarter-partiji.

b/ Obavijest koju je zapovjednik poslao krcatelju ne obvezuje brodara, jer tu obavijest treba shvatiti kao traženje upute od krcatelja, koja je učinjena isključivo u njihovu korist, pa prema tome zapovjednik nije radio u ime brodara, nego u pravnoj sferi strane tereta.

Sud je na gornje prigovore zauzeo slijedeće stajalište:

ad a/ Zapovjednik broda ne može, na temelju svoje funkcije, mijenjati uvjete zaključenog ugovora, ali se u ovom slučaju ne radi o izmjeni ugovornih klauzula. Zapovjednik je, naime, samo postupao u okviru ugovorenih uvjeta.

ad b/ Obavijest koju je zapovjednik uputio krcatelju nije traženje uputa u smislu čl.312 Zakonika o plovidbi, prema kojem članu se te upute traže radi očuvanja interesa osoba koje stoje na strani tereta. Zapovjednik se može na ovaj način brinuti za teret samo kad je teret ukrcan na brod. Prije nego li ima teret u detenciji, ne može se za njega ni brinuti. Prema tome zapovjednik je radio u pravnoj sferi brodara.

Na temelju iznesenih razloga sud nije dao pravo brodaru.

/Dir.mar.1961, str.267-269/

B.J.

Bilješka. - Traženje upute u smislu gornje presude predviđeno je i u čl.27 našeg Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova. U tom članu se govori o slučajevima kad je brod spriječen "da nastavi započeto putovanje", iz čega proizlazi da se takodjer radi o već ukrcanom teretu, pa je stajalište izraženo u gornjoj presudi u ovom pogledu primjenljivo i za naše pravo.

Teško je, naprotiv, decidirano tvrditi da zapovjednik ne bi bio nikada ovlašten, na temelju svoje funkcije, mijenjati uvjete zaključenog ugovora. To bi, prema okolnostima, protivnu stranku, koja se nalazi u dobroj vjeri, moglo dovesti u veoma težak položaj, osobito kad izvrši stanovite radnje, pouzdavajući se u zapovjednikovu izjavu. Mislimo da pitanje treba prosudjivati od slučaja do slučaja, i brodara smatrati obaveznim za zapovjednikove izjave u svemu onome što se tiče

izvršenja ugovora, pa iako se takve izjave i protive uvjetima charter-partije ili koje druge isprave o ugovoru. Medjutim zapovjednik ne bi bio ovlašten mijenjati ugovorne uvjete, ako bi se time promijenili bitni elementi ugovora. U prvu grupu možemo npr. uvrstiti izjave zapovjednika da će čekati s brodom duže od ugovorenog vremena, da će primiti stanovitu količinu tereta preko ugovora, a u drugu grupu njegovu izjavu u pogledu mijenjanja iznosa ugovorene vozarine, naknadu za prekostojnice, snižavanje troškova za ukrcaj odnosno iskrcaj itd.

B.J.

APELACIONI SUD, Genova

Presuda od 27.XI 1959.

Balducci c/a Comp. Generale Carboni

Prijevoz ugljena - Unatoč klauzuli "2% manje bez vaganja" stranke imaju pravo dokazivati, radi odredjivanja visine vozarine, da je ukrcano više ili manje tereta od one količine koja proizlazi iz teretnice - Isprave o količini tereta izdate isključivo u statističke svrhe nisu dovoljan dokaz za stranke u ugovoru

Stranke su sklopile ugovor o prijevozu ugljena na formularu Chamber of Shipping, East Coast Coal Charter-Party, 1922. Cl. 23 toga ugovora sadrži klauzulu koja, medju ostalim, sadržajno otprilike glasi: "Vozarina će biti plaćena prema količini iskrcanog tereta, ili po izboru primaoca, a izbor se mora načiniti pismeno prije početka tereta, na bazi količine unesene u teretnicu s 2% manje bez vaganja....." Kad je brod stigao na odredište, primalac je izjavio da prima teret bez vaganja. Medjutim naknadno je brodar ustvrdio da je na brodu bilo više tereta nego što je to bilo navedeno u teretnici, pa traži da mu se plati vozarina za stvarno prevezeni i iskrcani teret. Primalac se tome protivi, pozivajući se na navedenu klauzulu, tumačeći ju ovako: kad je on jednom izabrano način plaćanja vozarine, da je njegov izbor definitivni, i eventualni višak odnosno manjak prevezenog tereta - što se plaćanja vozarine tiče - ide na štetu onoga koga ta činjenica pogađa. Brodar se, dakle, ne može pozivati na veću količinu iskrcanog tereta, kao što ne bi ni primalac imao pravo zahtijevati sniženje vozarine i u slučaju da se dokaže da je stvarno iskrcana manja količina ugljena od one koja služi kao temelj za obračun vozarine prema navedenoj klauzuli.

Prvostepeni sud nije prihvatio ovo stajalište. Apelacioni sud je potvrdio mišljenje prvostepenog suda.

Ta klauzula, kaže sud, ne derogira temeljni princip prema kojemu vozarina, u koliko nije ugovorena u globalnom iznosu, mora biti obračunata prema količini stvarno prevezenog